

FORSIDE

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR
ALDERSPENSIONISTER

if.

Inatsisartutbeslutning FM 2012/pkt. 88

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

Indholdsfortegnelse:

1.0 Baggrund

2.0 Indledende

3.0 Uheldige incitamentsstrukturer

4.0 Samspilsproblematikker

4.1 Ændringer af den gensidige forsørgerpligt

4.2 Andre offentlige ydelser

4.3 Ændringer af alderspension set i relation til førtidspension

4.4 Omfordelingsperspektiver

4.5 Ændringer tænkt ind i Ældrestrategien

4.6 Arbejdsmarkedsperspektiver

4.7 Fjernelse af indkomstregulering af alderspension

5.0 Endelig vurdering

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

1.0 Baggrund

I forbindelse med Naalakkersuisuts behandling af pkt. 88 under FM 2012, blev følgende ændringsforslag vedtaget:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut senest under EM 2012 skal fremlægge en analyse, der skal afdække de samlede konsekvenser ved, at alderspensionister kan oppebære det dobbelte i biindtægt, uden at der sker en reduktion af alderspensionen, og at denne analyse indgår i Naalakkersuisuts samlede reformarbejde på pensionsområdet.

Der foreligger i dag ikke en stringent økonomisk model, der præcist kan forudsige de økonomiske konsekvenser ved justeringer af forskellige sociale ydelser, herunder ændringer af indkomstgrænser for alderspension. Endvidere er der i forlængelse af Skatte- og Velfærdskommissionens rapport fra 2010, igangsat et større reformarbejde, der sammentænker samspillet mellem økonomi og incitament. Der henvises til 2025-planen.

Nærværende analyse beror ikke på tekniske beregninger, men fokuserer på konsekvenserne set i forhold til de forskellige betragtninger og problemstillinger, der er blevet fremført, således at disse kan indgå i det videre arbejde med ændringer på området.

Det skal nævnes, at pensionssystemet og tilhørende grundlæggende problematikker, er nøje beskrevet i Skatte- og Velfærdskommissionens rapport, i særdeleshed i kapitel 8. I dette kapitel analyseres de grønlandske pensionsordninger. Herunder de væsentligste problematikker samt tilhørende løsningsforslag.

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

2.0 Indledende

Med udgangspunkt i beslutningsforslaget (FM 2012/88), betænkningen fra Familie- og Sundhedsudvalget samt debatten i Inatsisartut, kan bemærkes, at der er generel enighed om, at formålet med forslaget er,

- Et generelt ønske om, at ældre har økonomisk motivation for at forblive på arbejdsmarkedet.
- Et generelt ønske om, at samfundet har brug for så mange kompetencer på arbejdsmarkedet, som det er muligt.

Forslaget giver anledning til to grundlæggende udfordringer.

For det første vil forslaget, som det foreligger, resultere i en *incitamentsstruktur*, hvor visse pensionistgrupper vil få færre penge ved at arbejde mere.

For det andet vil forslaget, som det foreligger, give anledning til forskellige *sampilsproblematikker*. Disse udredes i denne analyse.

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

3.0 Incitamentsstrukturer:

Jf. Landstingsforordning nr. 3 af 7. maj 2007 om alderspension fremgår de gældende indtægtsgrænser for alderspensionister af § 8.

Indtægtsgrænse uden regulering af alderspension	Grænse for hvornår alderspension bortfalder	Ægteskabelig status ¹
0 - 56.000	228.000	Enlig
0 - 70.000	300.000	Par (alderspensionist / førtidspensionist)
0 - 84.000	318.000	Par (alderspensionist / alderspensionist)
0 - 84.000	318.000	Par (alderspension / ingen ydelser)

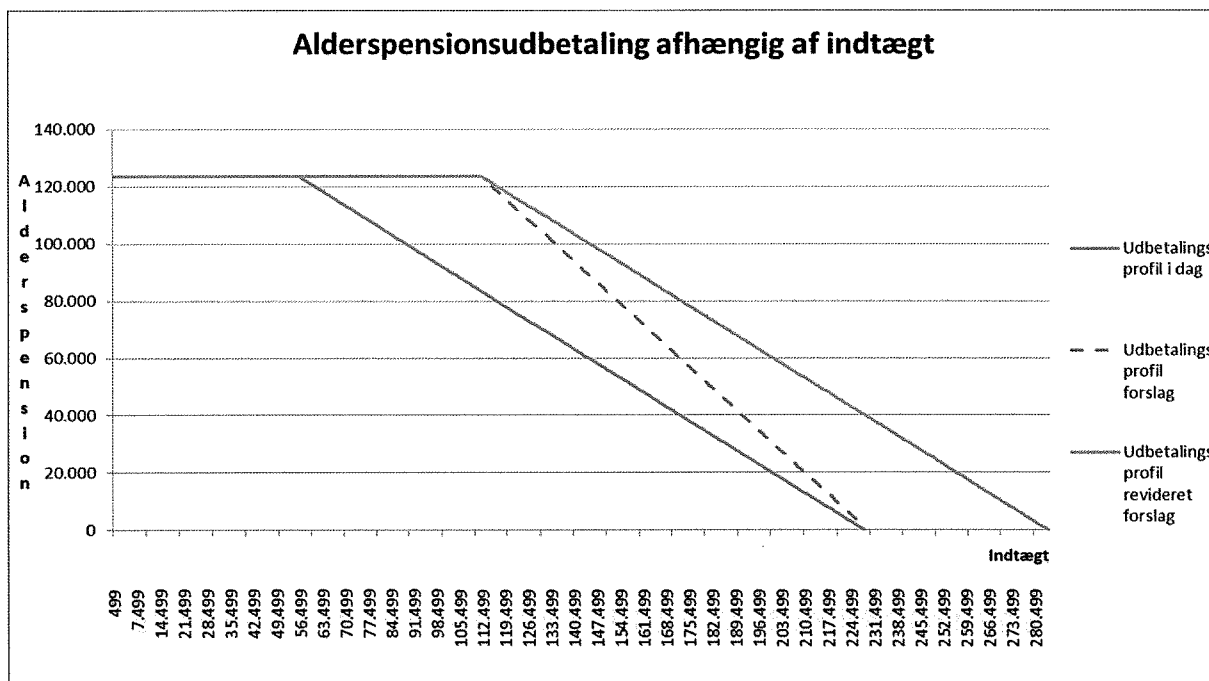
Forslaget, som det foreligger, vil betyde, at der foretages følgende justeringer:

Indtægtsgrænse uden regulering af alderspension	Grænse for hvornår alderspension bortfalder	Ægteskabelig status
0 - 112.000	228.000 (284.000)	Enlig
0 - 140.000	300.000 (370.000)	Par (alderspensionist / førtidspensionist)
0 - 168.000	318.000 (402.000)	Par (alderspensionist / alderspensionist)
0 - 168.000	318.000 (402.000)	Par (alderspension / ingen ydelser)

Forslaget i sin eksisterende form fremstår således ikke helt i overensstemmelse med formålet med forslaget, idet det kun er bundgrænsen, der foreslås ændret. Det helt centrale problem ved dette kan illustreres ved at tage udgangspunkt i et eksempel. En enlig alderspensionist, der har en biindtægt i intervallet 112.000 – 228.000 vil med de foreslåede ændringer få en negativ gevinst ved en øget indtægt. Problematikken er illustreret grafisk nedenstående.

¹ Jf. § 8 stk. 3 er alderspensionister, der ikke oppebærer egen indtægt berettiget til at få udbetalt 50% af satsen for en enlig alderspensionist.

ANALYSE AF ÆNDRERE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

Med den nye udbetalingsprofil (rød stiplede linie) vil en øget arbejdsindtægt på 1.000 kr. betyde, at alderspensionen reduceres med mere end 1.000 kr. i alderspension, ved stigende anden indtægt. Den enlige alderspensionist bliver derfor stillet dårligere økonomisk ved at arbejde mere.

Da dette, jf. formålet med forslaget, ikke har været intentionen, vil der også skulle reguleres ved topgrænsen for, hvornår alderspensionen er 0 kr. som følge af anden indtægt (i dag 228.000 kr.), for at imødekomme formålet med forslaget.

Denne analyse må derfor tage udgangspunkt i, at både bundgrænse og topgrænse ændres forholdsmæssigt. Dvs. bundgrænsen ændres således at pensionisten kan modtage det dobbelte i biindtægt og topgrænsen ændres med samme beløb.

Hvis analysen alene skal tage udgangspunkt i, at kun bundgrænsen ændres, kan analysen umiddelbart afsluttes med en konstatering af, at forslaget ikke ville kunne opfylde sit formål.

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

4.0 Samspilsproblematikkerne:

Den førnævnte tekniske detalje omkring ændring af både bundgrænse og topgrænse, illustrerer den grundlæggende problematik. Det er kompliceret og der er mange detaljer, der skal tages hensyn til. En lille ændring vil have markante følgevirkninger på andre områder, positive såvel som negative.

4.1 Ændringer af den gensidige forsørgerpligt

En af grundpillerne i den eksisterende pensionsordning i Grønland er princippet om den gensidige forsørgerpligt; altså det forhold, at en alderspensionists pensionsudbetaling ikke alene er afhængig af eventuel egen anden indtægt, men også af en eventuel ægtefælles eller samlevendes indkomst.

I forhold til det ønskede formål med forslaget, og på baggrund af debatten i Inatsisartut, må det videre arbejde med at reformere pensionsordningen, indtænke eventuelle justeringer af dette princip. Det må overvejes og søges afdækket, om ændringer i den gensidige forsørgerpligt kan øge ældres motivation til at blive på arbejdsmarkedet.

Konkret fastsættes i alderspensionsforordningen satser for par (med forskellige indtægstyper), ikke satser for pensionister, som er gift eller samlevende.

Et eksempel på en eksisterende problemstilling for alderspensionister, som er gifte eller samlevende, er, at efter gældende lovgivning er en alderspensionist uden anden indtægt berettiget til 50 % af satsen for en enlig alderspensionist, uanset ægtefælles / samlevendes indtægt. Såfremt denne alderspensionist får en meget lille indtægt, vil vedkommende ikke længere være berettiget til alderspension, hvis ægtefælle eller samlevende har en indkomst, som danner grundlag for forsørgelse af parret.

4.2 Andre offentlige ydelser

Alderspension er en social ydelse, hvorfor alderspensionen og samspillet med andre sociale ydelser er altafgørende, såfremt formålet med forslaget skal opnås. Eksempelvis kan en alderspensionist, som får mulighed for at tjene 50.000 kr. mere, opleve en

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

konsekvens i form af, at boligsikringen mindskes og en eventuel ægtefælles førtidspension reduceres.

4.3 Ændringer af alderspension set i relation til førtidspensionsydelse

Tidligere har førtidspension og alderspensionen været tæt knyttet sammen og reguleret i samme lovgivning. Grundlæggende er satserne for førtidspensionister og alderspensionister derfor opbygget efter samme model. Justeringer i satserne for alderspensionister har derfor et tæt samspil med satserne for førtidspensionister. Regelsættene for alderspension henholdsvis førtidspension er imidlertid i dag adskilte, og niveauerne for satserne forskellige. Dog fremgår det i begge lovgivninger, at satsen for pension til et par bestående af alderspensionist og førtidspensionist skal være den samme.

4.4 Omfordelingsperspektiver

Alderspensionister kan ikke betragtes som en samlet homogen gruppe. Der er store forskelle med hensyn til, hvor mange der har sparet op til alderdommen eller har pensionsopsparing, hvor mange der er i stand til at arbejde, etc.

Forslaget tilgodeser aktive ældre, der er i stand til at arbejde.

4.5 Ændringer tænkt ind i Ældrestrategien

På EM 2012 er fremlagt Naalakkersuisuts ældrestrategi for Inatsisartut. Fremtidige reformer i alderspensionen vil skulle tage udgangspunkt i denne strategi.

Naalakkersuisut har med denne ældrestrategi sat nogle pejlemærker for den videre udvikling i vores samfund til fordel for de ældre. Naalakkersuisuts vision er, at ældre gennem selvbestemmelse og medansvar har et liv med kvalitet og at samfundet tilbyder den omsorg, der er nødvendigt for at leve et værdigt liv som ældre.

Personligt ansvar og eget bidrag til pensionen er et vigtigt tema i ældrestrategien. Naalakkersuisut anbefaler her reformer, der tilskynder befolkningen til selv at spare op til alderdommen. Der anbefales blandt andet at undersøge mulighederne for en obligatorisk

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

pensionsopsparing for alle erhvervsaktive og der foreslås incitamenter til senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet for alle erhvervsaktive.

4.6 Arbejdsmarkedsperspektiver

Når der ændres på de økonomiske incitamenter for alderspensionisterne, ændres der også på forholdet imellem forskellige indkomstgrupper.

Eksempelvis vil alderspensionister med de foreslåede ændringer gives mulig for at opretholde en relativ høj indtægt i en periode, hvor de modtager både alderspension og lønindtægt. Denne gruppe vil blive forholdsvist godt stillet indkomstmæssigt sammenlignet med eksempelvis gruppen af ufaglærte på SIKs mindsteløn, som endnu ikke har nået pensionsalderen, eller andre grupper på arbejdsmarkedet, som er kendetegnet ved lave indkomster.

4.7 Fjernelse af indkomstregulering af alderspension

I forbindelse med debatten af forslaget i Inatsisartut samt tidligere debatter, har det været diskuteret, hvorvidt indkomstreguleringen helt skulle fjernes, og alle alderspensionister skulle have mulighed for at deltage på arbejdsmarkedet uden at blive reguleret i pensionen.

Dette ville yderligere have som konsekvens, at gruppen af alderspensionister som har mulighed for at forblive på arbejdsmarkedet, bliver økonomisk stærkt stillet sammenlignet med både gruppen af alderspensionister, som ikke har denne mulighed, og gruppen af ufaglærte på SIKs mindsteløn. Herudover vil det bevirke en væsentlig merudgift for Landskassen. Ligeledes bør sammenspillet med førnævnte problemstillinger inddrages.

5.0 AFSLUTTENDE

Det grundlæggende spørgsmål: "om de samlede økonomiske konsekvenser er positive ved det eksisterende forslag" er vanskeligt at besvare.

ANALYSE AF ÆNDREDE INDTÆGTSGRÆNSER FOR ALDERSPENSIONISTER

Mange af de konkrete indvendinger imod den eksisterende pensionsordning, og i særdeleshed indtægtsgrænserne for hvornår alderspensionisterne reduceres i alderspensionen, er berettigede. Den eksisterende pensionsordning kan opfattes som en barriere for tilskyndelse til at erhverve arbejdsindtægt.

Effekter af eventuelle ændringer i pensionsordningen vil imidlertid for nuværende være uklare, idet incitamentsstrukturen for erhvervelse af arbejdsindtægten for personer i pensionsalderen er ukendt. I værste fald vil en fordobling af indtægtsgrænserne være en væsentlig merudgift for Landskassen.